

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Integrale gebiedsteams in Maastricht

*Toezicht naar de vakbekwaamheid en
cliëntgerichtheid bij de probleemanalyse en het
(gezins)plan*

Rapport Integrale gebiedsteams Maastricht

Integrale gebiedsteams aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

Onze jeugdconsulenten schatten het moeilijke evenwicht tussen noodzakelijke of gewenste hulp goed in. Zij kijken integraal samen met het gezin naar mogelijkheden buiten de jeugdwet om en zetten (aanvullend) alleen zorg in die echt nodig is. Zij zetten niet meer zorg in dan nodig en kijken integraal samen met het gezin naar mogelijkheden buiten de jeugdwet om. Tweede sterk punt is de collegialiteit tussen de consulenten en de professionaliteit van onze gedragswetenschappers. Dit maakt dat je altijd collegiaal kan overleggen. Ook zijn we trots dat onze consulenten in hun communicatie duidelijk en transparant zijn, hoe moeilijk dit soms ook is vanwege gevoeligheid in bepaalde situaties.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

1. Borging tijdige VOG
2. Transparantie in het klachtenproces
3. Inzet regionaal expertteam en bovenregionaal expertise netwerk
4. Signaleren ontoereikend aanbod
5. Actief betrekken van jeugdigen zelf
6. Systematische inzet risicotaxatie

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

Ouders en jeugdigen worden beter geïnformeerd over de procedure waarop een klacht ingediend kan worden bij een onafhankelijke klachtencommissie. De informatie wordt ook makkelijker toegankelijk gemaakt op de website van de gemeente Maastricht. Bij een ontoereikend aanbod zullen ouders en jeugdigen meer zelf betrokken worden en mee kunnen praten. De jeugdige gaat merken dat er vaker met hemzelf gesproken wordt om samen het 1G1P te maken. De jeugdige en ouders merken dat er structureel aandacht is voor de veiligheid en dat hier uniform volgens richtlijnen in gehandeld wordt.

Conclusie van de inspectie

De inspectie is positief over de deskundige en integrale manier waarop de jeugdconsulenten samen met ouders de behoeften, wensen en mogelijkheden in het gezin in kaart brengt. De inspectie heeft vertrouwen in de verbetermaatregelen die door het management van de IGT's zijn geformuleerd. De inspectie geeft dan ook geen vervolg aan het toezicht bij de IGT's.

1 Inleiding

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: inspectie) voerde in november 2022 aangekondigd toezicht uit bij de Integrale gebiedsteams van de gemeente Maastricht.

Aanleiding: Toezicht bij Integrale gebiedsteams door de inspectie

Dit toezicht maakt deel uit van een reeks van toezichten die de inspectie uitvoert bij lokale teams in vijftien gemeenten in de periode oktober 2022 tot februari 2023. De inspectie is dit toezicht gestart omdat de lokale teams een centrale rol vervullen bij de toeleiding van jeugdigen en hun gezinnen naar passende hulp. Gemeenten zijn – in lijn met de transformatiedoelen in de Jeugdwet - gericht op de inzet van tijdige en passende hulp dichtbij huis. De inzet van lokale teams moet voorkomen dat problematiek verergert en inzet van zwaardere hulp nodig wordt. In veruit de meeste gemeenten hebben de lokale teams daarom de belangrijke taak gekregen om de situatie van kinderen en hun gezinnen in kaart te brengen, te beoordelen of en zo ja welke hulp nodig is, waar nodig te coördineren en in veel gevallen ook zelf hulp te bieden.

Doel van het toezicht

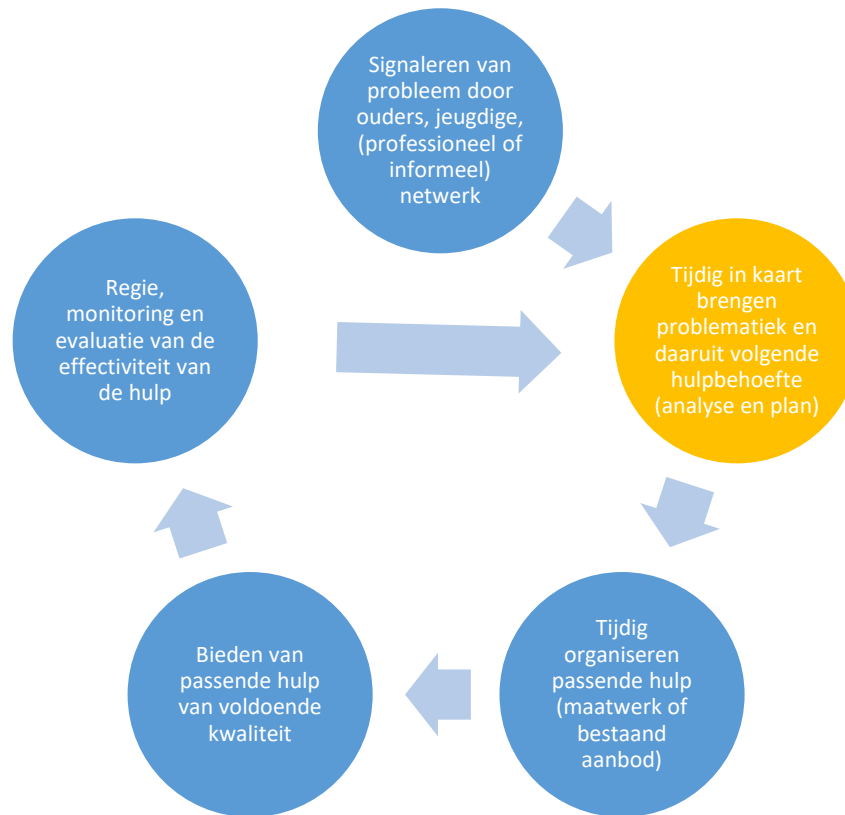
Zorgvuldige triage, een goede analyse en plan zijn de eerste belangrijke stappen om tot passende hulp voor een jeugdige te komen, of om een jeugdige en zijn ouders op een andere manier verder te helpen. De inspectie brengt met dit toezicht in beeld hoe de professionals van de Integrale gebiedsteams (hierna: IGT's) die analyse en dat plan maken. Doen zij dit vakbekwaam en cliëntgericht en zijn ze hiervoor voldoende toegerust?

Het doel van het toezicht is dat de inspectie gerichte aanbevelingen kan doen om de vakbekwaamheid, cliëntgerichtheid en toerusting van de professionals verder te bevorderen. Specifiek bij het maken van de analyse en plan voor een jeugdige en zijn ouders door de lokale teams.

De inspectie doet geen uitspraken over ándere activiteiten van het sociale team, zoals coördinatie van hulp door het lokale team. De inspectie doet ook geen uitspraak over de probleemanalyse en plan bij huishoudens zonder kinderen.

De inspectie wil met haar toezicht bijdragen aan de borging van belangrijke kwaliteitsaspecten, zoals de deskundigheid van professionals in de lokale teams en de cliëntgerichtheid en rechtsbescherming van jeugdigen en ouders. Daarnaast realiseert de inspectie zich de opgave van de lokale teams om door te ontwikkelen, en wil zij een positieve bijdrage leveren aan deze

transformatie. Nadat de inspectie de vijftien toezichtonderzoeken heeft uitgevoerd in de gemeenten, stelt zij een overkoepelende rapportage op. Doel hiervan is de bevindingen uit de vijftien toezichtbezoeken te duiden in relatie tot het *Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming* en de *Hervormingsagenda Jeugd*.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader dat de IGJ hanteert bij het toezicht op de kwaliteit van jeugdhulp: Het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur.

Omdat de inspectie binnen dit toezicht kijkt naar de vakbekwaamheid en cliëntgerichtheid van professionals in de lokale teams bij de probleemanalyse en plan, is een selectie gemaakt van de normen waarop het toezicht zich heeft gericht. Dit zijn de normen 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3 en 3.4 van het JIJ-kader.

Het volledige JIJ-kader is te vinden op: www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

De voor dit toezicht geselecteerde normen zijn nader geoperationaliseerd aan de hand van de volgende documenten en richtlijnen:

- ['Basisfuncties voor lokale teams in kaart'](#)
- ['Kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale teams'](#)
- ['Samen werken aan feitenonderzoek'](#)
- ['Samen met ouders en jeugdigen beslissen over passende hulp'](#)

2 Conclusie

Dit hoofdstuk geeft de conclusies van de inspectie uit dit toezicht weer. Hierbij heeft de inspectie oog voor wat goed gaat, wat beter kan en wat beter moet.

Wat gaat goed?

Deskundige professionals - De professionals hebben ervaring en deskundigheid op het gebied van jeugd en kunnen altijd overleggen met een gedragswetenschapper. Ook maken zij gebruik van de deskundigheid van andere (externe) hulpverleners, de interne kennisbank en de afdeling juridische zaken. Er is regelmatig multidisciplinair overleg.

Samen met ouders - De jeugdconsulenten vragen de hulpvraag van ouders en jeugdigen breed uit. Zij kijken naar alle ontwikkeldomeinen van de jeugdige en kijken naar het gezin en de omgeving. Zij werken daarbij volgens de methodiek Positieve gezondheid. Ook wordt informatie opgehaald bij school en eventuele betrokken ketenpartners. Samen met ouders wordt gekeken wat ouders zelf op kunnen pakken. De jeugdconsulenten betrekken de ouders vanaf het begin bij het opstellen van het 1-Gezin-1-Plan. Ouders zijn over het algemeen tevreden over dit plan en voelen zich eigenaar van het plan. De eigen kracht van ouders wordt versterkt door met het gezin te kijken naar mensen in de omgeving die kunnen helpen. De jeugdconsulenten vinden het belangrijk om betrouwbaar te zijn en zetten in op transparantie en duidelijkheid. Samen met de ouders wordt gezocht naar mogelijkheden als de wensen van ouders en jeugdconsulent niet overeenkomen of als de jeugdzorg beëindigd gaat worden omdat de jeugdige 18 jaar wordt. Als ouders een klacht hebben proberen de jeugdconsulenten dit zo laagdrempelig mogelijk op te pakken. Zo nodig verwijzen zij de ouders door naar de (jeugd)adviseur, de manager of het AKJ.

Aandacht voor veiligheid - De jeugdconsulenten hebben bij het in kaart brengen van de gezinssituatie aandacht voor de veiligheid in het gezin. Bij vermoedens van veiligheidsissues in een gezin wordt dit open besproken. Er is een nauwe samenwerking met Veilig thuis en overleg met andere ketenpartners.

Wat kan beter?

Spreken met jeugdigen - De jeugdconsulenten spreken niet altijd met jeugdigen bij het in kaart brengen van de wensen, behoeften en mogelijkheden. De inspectie vindt het actief betrekken van jeugdigen hierbij essentieel.

Sturen op inhoud versus financiën - De jeugdconsulenten staan voor de moeilijke opdracht om aan te sluiten bij hun cliënten, de ouders gezonde eigen regie te laten nemen, niet meer hulp in te zetten dan nodig en een inschatting te maken van de kosten en baten van de in te zetten hulp. De inspectie is van oordeel dat de professionele afweging van de jeugdconsulenten leidend moet zijn bij de inzet van de noodzakelijke hulp en dat leidinggevendend dit ondersteunen en faciliteren.

Ondersteuning jeugdconsulenten - De ondersteuning van de jeugdconsulenten kan op meerdere vlakken verbeterd worden. Het casuïstiek overleg is nu laag frequent. De werkbegeleiding met aandacht voor casuïstiek en de medewerker is stopgezet en de intervisie bijeenkomsten gaan niet altijd door. Er is een scholingsaanbod dat zich minder richt op inhoudelijke scholingen die nodig zijn voor de SKJ-registratie.

Risicotaxatie bij onveiligheid - Er zijn verschillen in werkwijze wat betreft het doen van veiligheidsinschattingen of risicotaxaties. Het is onvoldoende duidelijkheid volgens welke richtlijn de jeugdconsulenten werken bij het doen van systematische inschattingen van veiligheid.

SKJ-registratie - Het uitgangspunt van de gemeente is dat alle jeugdconsulenten SKJ-geregistreerd zijn, maar niet alle bewijzen van registratie waren aanwezig in de personeelsdossiers. Daarnaast is het belangrijk om bij de verhouding wel en niet SKJ-geregistreerde medewerkers aandacht te houden voor het werken conform de norm Verantwoorde werktoedeling.

Wat moet beter?

VOG – Niet in alle personeelsdossiers heeft de inspectie een VOG gezien. Hoewel in de meeste dossiers te zien is dat de VOG aanwezig is vóór indiensttreding, sluit de aanname procedure hier niet bij aan. De inspectie verwacht dat het beleid de regel ondersteunt dat de VOG van een nieuwe medewerker in de jeugdhulp aanwezig en gecontroleerd moet zijn vóór aanvang van het dienstverband. De gemeente heeft de aannameprocedure na het toezicht aangepast.

Rechtsbescherming – Vanuit de uitgangspunten van de Jeugdwet moeten ouders en jeugdigen te allen tijde rechtstreeks een klacht kunnen indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie. Ten tijde van het toezicht ziet de inspectie op de website van de gemeente Maastricht dat dit niet als duidelijke optie wordt aangeboden. Niet alle ouders worden bij aanvang van de jeugdhulp op de hoogte geteld van de klachtenregeling.

Vervolg

De inspectie is positief over de deskundige en integrale manier waarop de jeugdconsulenten samen met ouders de behoeften, wensen en mogelijkheden in het gezin in kaart brengt. De inspectie heeft vertrouwen in de verbetermaatregelen die door het management van de IGT's zijn geformuleerd. De inspectie geeft dan ook geen vervolg aan het toezicht bij de IGT's.

De inspectie voert dit toezicht bij vijftien gemeenten uit in de periode oktober 2022 t/m februari 2023. Nadat de IGJ de vijftien toezichtonderzoeken heeft uitgevoerd in de gemeenten, stelt de IGJ een overkoepelende rapportage op. Doel hiervan is de bevindingen uit de vijftien toezichtbezoeken te duiden in relatie tot het *Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming* en de *Hervormingsagenda Jeugd*.

3 Beschrijving van de 'Integrale gebiedsteams' in gemeente Maastricht

Positie, rol en taak

Er zijn in Maastricht zeven Integrale gebiedsteams (hierna: IGT's), die elk zijn verbonden aan een aantal wijken in de volgende gebieden: Caberg-Malpertuis, Centrum, Daalhof-Mariaberg, De Heeg, Limmel-Nazareth, Malberg-Boschpoort en Wittevrouwenveld-Wyckerpoort. In de IGT's wordt dienstverlening vanuit WMO, Onderwijs, Participatie en Jeugd aangeboden, wat het mogelijk maakt om geïntegreerd en systemisch te werken. Daarom worden ze ook wel 'integrale gebiedsteams' genoemd. De zeven IGT's in de gemeente Maastricht, richten zich op inwoners van 0 – 100 jaar. De IGT's voeren, naast WMO, Onderwijs en Participatie ook jeugdtaken uit, waarvan zes IGT's dit uitsluitend voor Maastricht uitvoeren en één IGT ook voor de gemeente Valkenburg aan de Geul. De IGT's maken deel uit van de gemeente en vallen direct onder gemeentelijke aansturing. De IGT's vormen onder andere de toegang tot (jeugd)hulp. Het merendeel van de jeugdhulpvragen die via de toegang binnenkomen zijn afgebakende vragen naar jeugdhulp, waar de jeugdconsulenten mee aan de slag gaan. Het IGT biedt zelf geen jeugdhulp aan, maar richt zich op de triage van de hulpvraag en het afgeven van de beschikkingen voor jeugdhulp.

De jeugdhulpvragen komen via vijf kanalen bij de IGT's binnen. Het CIT vormt een van de toegangen tot de jeugdhulp waar de hulpvragen kunnen binnen komen. De grootste groep jeugdhulpvragen komt echter via de scholen binnen. Op de scholen zijn de zogenaamde Knooppunten opgericht; multidisciplinair overleg waarin onder andere School Maatschappelijk Werk, de Jeugdarts en de jeugdconsulent van het IGT zijn aangesloten. In het Knooppunt wordt een jeugdhulpvraag samen met de ouders besproken. De andere kanalen lopen via de jeugdconsulenten die op andere plekken aanwezig zijn (zoals overleg in het ziekenhuis over risico-zwangerschappen), Veilig Thuis (hierna: VT), de huisarts en de Gecertificeerde Instellingen (hierna: GI's).

Regio Zuid-Limburg werkt op basis van een lichte gemeenschappelijke regeling samen voor de verwerving van jeugdhulp. Maastricht treedt hierbij op als centrumgemeente. Drie van de zestien deelnemende gemeenten kopen een deel van de jeugdhulp, de ambulante jeugdhulp, zelfstandig in.

In vergelijking tot gemiddelden in Nederland valt op dat in Zuid Limburg de populatie jeugdigen kleiner is, maar dat er een groter aantal jeugdigen is die jeugdhulp ontvangt. Er komen daarnaast meer kinderen uit gezinnen met een uitkering, en het percentage voortijdige schoolverlaters en jeugdigen die geassocieerd worden met jeugdcriminaliteit ligt significant hoger¹.

---

¹ <https://waarstaatjegemeente.nl>

Organisatie en werkwijze IGT's in Maastricht

Verspreid over de zeven teams werken 30 jeugdconsulenten. Zij zijn SKJ geregistreerd of werken onder supervisie van een geregistreerde jeugdconsulent totdat zij de registratie gehaald hebben. Ieder gebiedsteam heeft zijn eigen teammanager en van die teammanagers zijn er twee met jeugd als aandachtsgebied. Daarnaast zijn er twee gedragswetenschappers werkzaam waar de jeugdconsulenten werkbespreking mee hebben.

Maastricht werkt met een CIT. Het CIT is de toegang voor nieuwe hulpvragen. Het CIT kijkt wat er nodig is en doet de vraagverheldering. Na de vraagverheldering is de vraag opgelost, verwijst het CIT door naar het voorliggend veld of naar een van de IGT's. In het CIT zijn zowel jeugd- als participatie consulenten vertegenwoordigd. Het CIT is te bereiken via een centraal nummer van de gemeente waar dagelijks tussen de tien en vijftien telefoontjes rond jeugdhulpvragen binnenkomen, maar inwoners kunnen ook binnenlopen. Maastricht heeft daarnaast een Centrum voor Jeugd en Gezin; CJG-043. Dit is een online platform zonder fysieke locatie. Op dit platform wordt met thema's gewerkt. Mocht een ouder met een opvoedprobleem zich melden, dan heeft CJG-043 een chatfunctie waarin verwezen kan worden naar het voorliggend veld of naar het CIT om de hulpvraag voor te leggen. De achterliggende gedachte is dat een inwoner zich nooit op de verkeerde plek meldt, maar dat de gemeente er voor moet zorgen dat de hulpvraag op de goede plek terecht komt.

Wanneer ouders contact opnemen met het CIT gaat deze aan de slag met de vraagverheldering. Als bij het eerste contact al duidelijk is dat het om een jeugdhulpvraag gaat, wordt deze direct doorgezet naar de jeugdconsulent. In andere gevallen pakt het CIT de vraag op. Zodra het CIT de vraag oppakt wordt deze in één en soms in meer gesprekken of via een huisbezoek verder uitgediept. Daarna wordt de vraag, als het inderdaad om jeugdhulp gaat, doorgezet naar de jeugdconsulent. De jeugdconsulent gaat vervolgens samen met het gezin aan de slag met de indicatiestelling en het gezinsplan. Na de indicatiestelling kan de jeugdhulp worden aangevraagd.

Ontwikkeling IGT's in Maastricht

In de loop van 2023 voert de gemeente Maastricht een reorganisatie door waarbij zij afstapt van de geïntegreerde teams en de verschillende domeinen weer los van elkaar komen te staan. De reden hiervoor is dat in de afgelopen jaren is gebleken dat 80% van de vragen begint en eindigt binnen één domein (WMO, Jeugd, etc.) en de noodzaak van de integratie van deze domeinen binnen één team daarmee niet gezien wordt. Ook is de vindplaats nu al vooral gericht op scholen en vindt dit minder plaats in de IGT's. Jeugd vormt na de reorganisatie samen met Onderwijs één van de vier nieuwe afdelingen; Jeugd en Onderwijs, Maatschappelijke ontwikkeling, Sociale zekerheid en Ondersteunende taken. Binnen de afdelingen kan de kennis beter gebundeld worden. De integraliteit wordt dan gezocht in het gebied gebonden werken door de verschillende afdelingen. Deze herinrichting van de toegang is onderdeel van het programma 'Duurzaam Sociaal Domein'. Mede vanwege de arbeidsmarktproblematiek, maar ook omdat het management zoekt naar meer variatie in de kennis en ervaring van jeugdconsulenten, zijn er nieuwe medewerkers aangetrokken voor deze positie zonder ruime werkervaring in de zorg. Sommigen hebben net een zorg

gerelateerde wetenschappelijke opleiding afgerond. Deze medewerkers krijgen een junior positie en starten met een 2-jarig opleidingstraject als trainees.

4 Bevindingen

Dit hoofdstuk geeft de bevindingen van de inspectie uit het toezicht weer. De rapportage volgt de normen uit het JIJ-kader:

- Thema 1 gaat over de wijze waarop het lokale team de wensen en behoeften van de jeugdige en ouders in beeld krijgt. Hierbij is van belang dat de jeugdige en zijn ouders waar mogelijk de regie hebben, dat zij met respect worden behandeld en begrip en vertrouwen ervaren.
- Thema 2 gaat over de vakbekwaamheid van de professional in het lokale team. Daarbij kijkt de inspectie naar de professionaliteit bij het bepalen van de noodzakelijke hulp, het inschatten van de veiligheid en het methodisch handelen.
- Uit thema 3 van het JIJ-kader heeft de inspectie uitgelicht dat jeugdigen en ouders de mogelijkheid moeten hebben te reageren op hun plan, en dat hen op de mogelijkheden wordt gewezen waar zij terecht kunnen wanneer zij niet tevreden zijn over het lokale team.

Thema 1: Wensen en behoeften in beeld, jeugdigen en ouders hebben regie en worden met respect behandeld

Beeld

Eigen regie

Respect

Norm 1.1

Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.

Wat gaat goed?

De inspectie hoort in de gesprekken met de jeugdconsulenten dat de hulpvraag van ouders en jeugdigen breed wordt uitgevraagd. In de dossiers ziet de inspectie dat er door de jeugdconsulent een uitgebreide anamnese is beschreven waarin zowel alle ontwikkeldomeinen van de jeugdige als het gezin en de omgeving zijn meegenomen. De jeugdconsulenten vertellen dat zij werken met de

methodiek Positieve gezondheid². De jeugdconsulent kijkt samen met de ouders/jeugdige welke zaken zij zelf kunnen oppakken. Naast de informatie van ouders, haalt de jeugdconsulent ook informatie op bij school en eventueel bij ketenpartners.

Uit de gesprekken met medewerkers blijkt dat veel van de jeugdhulpvragen via de scholen, in de Knooppunten, worden besproken. In dit Knooppunt overleg zijn naast de leerkracht, ook de jeugdarts, de ouders, indien mogelijk de jeugdige zelf en de jeugdconsulent aanwezig. De hulpvraag wordt ter plekke getrieerd waarna de jeugdconsulent er mee verder kan met de ouders en de jeugdige.

Als een ouder via het CIT opnieuw met een hulpvraag komt, zet de toegang de vraag direct door naar de jeugdconsulent die eerder ook al verbonden was aan het gezin. Op die manier wordt er gebruik gemaakt van de informatie die al aanwezig is over het gezin en de jeugdige.

Norm 1.2

Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.

Wat gaat goed?

De inspectie hoort in de gesprekken met medewerkers dat de ouders vanaf het begin, vaak tijdens het Knooppunt overleg, betrokken zijn bij het opstellen van het 1-Gezin-1-Plan (1G1P). Jeugdconsulenten vertellen dat het 1G1P leidend is en dat zij vanuit de afspraken in dit plan werken. Vooral bij complexe casussen is dat belangrijk omdat in het plan staat aangegeven wie waarvoor verantwoordelijk is. Bij onduidelijkheid bespreekt de jeugdconsulent dit met de ouders en past de jeugdconsulent het plan zo nodig aan. Ook in de cliëntdossiers is zichtbaar dat ouders en soms ook de jeugdige, input leveren voor het 1G1P. Uit de vragenlijsten blijkt dat ouders over het algemeen tevreden zijn over het plan dat is opgesteld. Wel wordt aangegeven dat het als zwaar ervaren wordt dat bij chronische problematiek zoals autisme, jaarlijks onzekerheid is over het tijdig verlengen van een PGB, terwijl aan de situatie niets is veranderd.

“De ouders moeten de regie houden. Vooraf stuur je ook op de afschaling door het formuleren van doelen. Meestal werken we met 4 á 5 doelen. Maar vaak zie je dat er dan nieuwe doelen komen. Daarom is het belangrijk vooraf te benoemen dat het tijdelijk is. Ouders terug in de eigen kracht. De behoefte van ouders is natuurlijk de vertrouwde hulpverlener te houden” *jeugdconsulent*

De jeugdconsulenten vertellen dat zij inzetten op het versterken van de eigen kracht van het gezin door met hen te kijken of er mensen in hun omgeving zijn die kunnen helpen. Vooral bij gezinnen waar veiligheidsissues spelen trekt de jeugdconsulent hier tijd voor uit door bijvoorbeeld met de ouders een tekening te maken van hun netwerk. Dit helpt vaak om hier een goed

² Positieve gezondheid: een methodiek waarbij gekeken wordt naar zes verschillende pijlers die van invloed zijn op iemands leven; lichamelijke gezondheid, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en zelfredzaamheid.

beeld van de krijgen, ook voor de ouders zelf. De jeugdconsulenten geven aan dat zij zoveel mogelijk aansluiten bij de ouders door hen in voor hun begrijpelijke taal uit te leggen wat zij mogen verwachten.

Bij gezinnen waar meerdere problemen spelen geven de jeugdconsulenten aan dat zij dan intensief de proces regie voeren en in de gaten houden dat iedereen werkt aan de doelen waar ze aan moeten werken. Dit wordt dan ook doorgesproken met de ouders. Bij de afschaling van de hulp, zeggen de jeugdconsulenten, is het belangrijk om de ouders terug in hun eigen kracht te krijgen.

Wat kan beter?

In de dossiers heeft de inspectie de mening van de jeugdige niet teruggezien in alle 1G1P, terwijl dit gezien de leeftijd wel verwacht kon worden. De inspectie hoort in de gesprekken met jeugdconsulenten dat jeugdigen onder de twaalf jaar niet altijd betrokken worden bij de vraagverheldering. Ook uit de vragenlijsten kwam naar voren dat er in vijf van de zeven gevallen niet apart met de jeugdige is gesproken. Hoewel de jeugdconsulenten dit wel zouden willen, geven zij aan dat dit door tijdgebrek niet altijd mogelijk is. Dit heeft ook zijn weerslag op het opstellen van doelen samen met de jeugdige voor het 1G1P.

Ook heeft de inspectie uit de gesprekken begrepen dat alleen het 1G1P met de ouders wordt gedeeld maar de rapportage niet, terwijl daarin de onderbouwing voor de jeugdhulp staat beschreven.

De inspectie vindt het actief betrekken van jeugdigen bij het maken van het ondersteuningsplan essentieel. Dit zorgt ervoor dat jeugdigen achter het uiteindelijke plan en het ingezette hulpaanbod staan. De inspectie verwacht dat de richtlijn "we spreken altijd de jeugdige zelf, tenzij" hier van toepassing wordt.

Norm 1.3

Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.

Wat gaat goed?

Jeugdconsulenten vertellen dat ze het belangrijk vinden om betrouwbaar te zijn voor de ouders door te doen wat ze zeggen en te zeggen wat ze doen. Het doel is dat ouders zich met respect behandeld voelen. Door transparant en duidelijk te zijn weten de ouders waar zij aan toe zijn. Zo komt het volgens de jeugdconsulenten vaak voor dat ouders verder willen met jeugdhulp terwijl de jeugdconsulent ziet dat de doelen behaald zijn. Samen met de ouders kijkt de jeugdconsulent dan naar mogelijkheden buiten de jeugdwet om, zoals in het voorliggend veld, het eigen netwerk of via school. Als de jeugdige 18 jaar gaat worden, wordt door de jeugdconsulent op tijd aangegeven aan de ouders en de hulpverlener dat de jeugdhulp

"De jeugdconsulenten luisteren goed en wij voelen ons serieus genomen. Ze reageren snel, Ze zijn bereikbaar en beschikbaar. Soms worden er wel grenzen gesteld aan iets wat wij vragen, maar ook andersom, dat zij iets voorstellen en dat we daar in overleg met de hulpverlener toch niet voor kiezen". *ouder*

beëindigd gaat worden zodat er voldoende tijd is (3 tot 6 maanden) om een alternatief te zoeken voor de jeugdhulp of om af te bouwen.

Uit het gesprek met de leidinggevenden begrijpt de inspectie dat jeugdconsulenten getraind zijn in cultuursensitief werken en dat op dit onderwerp er een nieuwe training in voorbereiding is.

Wat kan beter?

De jeugdconsulenten staan voor de moeilijke opdracht om aan te sluiten bij hun cliënten, de ouders gezonde eigen regie te laten nemen, niet meer hulp in te zetten dan nodig en een inschatting te maken van de kosten en baten van de in te zetten hulp³. Leidinggevenden en gedragswetenschappers benoemen dat de jeugdconsulenten gezinnen nog meer in hun eigen kracht kunnen zetten en dat zij meer grenzen zouden kunnen stellen aan ouders en hulpverleners. Bijvoorbeeld door niet meer hulp in te zetten dan nodig is. Jeugdconsulenten ervaren dat in de praktijk steeds discussie is over wat nodig is voor het kind en of het ook goedkoper kan. De inspectie heeft van de jeugdconsulenten goede voorbeelden gehoord hoe zij gezinnen in hun kracht zetten, aansluiten bij de ouders en niet meer zorg inzetten dan nodig is. Zij zoeken in hun werk de balans tussen de inhoud (wat is nodig, wat zijn de verwachte baten?) en kosten. De consulenten maken zich zorgen dat het inzetten van onvoldoende passende (goedkopere) hulp op de korte termijn, er op de langere termijn toe leidt dat de kosten juist hoger zullen uitvallen. De inspectie is van oordeel dat de professionele afweging van de jeugdconsulenten leidend moet zijn bij de inzet van de noodzakelijke hulp en dat leidinggevenden dit ondersteunen en faciliteren.

Thema 2: De vakbekwame professional in het lokale team

Veiligheid

**Hulp die
Aansluit**

**Methodisch
Handelen**

Norm 2.1

Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.

³ Richtlijnen jeugdhulp: *Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp* (augustus 2022)

Wat gaat goed?

Als er een casus van VT binnen komt bij het CIT wordt er een gezamenlijk overleg ingepland met VT om dit te bespreken, vertellen de leidinggevenden en de medewerkers van het CIT. Ook is er een zogenaamde routeertafel⁴ waaraan deelgenomen wordt. De jeugdconsulenten vertellen dat hier zorgmeldingen van de politie besproken worden samen met de politie, VT, zichzelf en eventueel andere partijen zoals maatschappelijk werk of de vrouwenopvang.

De CIT medewerkers vertellen dat zij een melding die via VT binnenkomt altijd voorlezen aan de ouders om transparant naar hen te zijn. Aan ouders vragen zij of zij het beeld herkennen of dat het om een eenmalig incident gaat. Het CIT checkt na drie weken of de afspraken die zijn gemaakt met de betrokken partijen ook zijn opgepakt. Bij stagnatie belegt de CIT medewerker samen met VT een vergadering om te kijken wat er moet gebeuren om het vlot te trekken.

Naast de casussen die via VT binnenkomen, komt het ook vaak voor dat de jeugdconsulent het vermoeden heeft dat er veiligheidsissues spelen bij hulpvragen die eenvoudig lijken zoals een verlenging. De jeugdconsulenten vertellen dat zijn dan meer gesprekken inplannen, een open gesprek aangaan met de ouders of bij de jeugdhulppartners navraag doen.

“We zijn trots op de snelheid waarmee zaken worden opgepakt en op de samenwerking met VT en de keten ”.
jeugdconsulent

De inspectie ziet in de cliëntdossiers dat het kopje ‘veiligheid’ altijd is ingevuld. Ook ziet de inspectie dat bij twee dossiers een melding in beeld komt over een veiligheidsrisico waar de lezer op attent gemaakt wordt. Deze melding blijft zichtbaar bij het werken in het dossier.

De gedragswetenschappers benadrukken dat veiligheid altijd een onderdeel moet zijn van de vraagverheldering. De jeugdconsulenten geven aan dat het kopje ‘veiligheid’ in het registratiesysteem hen helpt om altijd even stil te staan bij het aspect veiligheid tijdens de vraagverheldering. Uit de vragenlijsten blijkt dat de jeugdconsulenten in zes van de zeven gevallen over veiligheid spraken met de ouders. De jeugdconsulenten vertellen dat zij altijd overleggen met collega’s, de gedragswetenschappers en betrokken hulpverleners als er iets rondom veiligheid speelt in een gezin.

Wat kan beter?

De inspectie hoort onvoldoende duidelijk terug aan de hand van welke richtlijnen de jeugdconsulenten werken bij het systematisch inschatten van veiligheid. Intern hoort de inspectie discrepanties en verschillen in werkwijzen wat betreft veiligheidsinschattingen, zo blijkt uit de gesprekken met jeugdconsulenten, leidinggevenden en gedragswetenschappers. Het kopje ‘veiligheid’ moet wel altijd worden doorgenomen, maar er lijken geen afspraken over het doen van een risico inschatting of - taxatie. Sommige jeugdconsulenten doen standaard een risicotaxatie als er veiligheidsissues spelen terwijl anderen dit niet standaard doen. De inspectie heeft in drie van de dertien cliëntdossiers een risicotaxatie gezien. Uit de gesprekken bleek niet dat er door het CIT bij aanmelding een risico-inschatting wordt gedaan.

⁴ Routeertafel: dit is onderdeel van het programma Geweld Hoort Nergens Thuis 2019-2022, waar de zestien Zuid-Limburgse gemeenten aan meedoen om geweld in de afhankelijkheidsrelatie terug te dringen

Norm 2.2

Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.

Wat gaat goed?

Uit de gesprekken blijkt dat de jeugdconsulenten altijd met de gedragswetenschapper kunnen overleggen bij twijfel over wat passend is bij een hulpvraag. Er is ook eens in de vier weken werkoverleg ingepland tussen de gedragswetenschappers, de jeugdconsulenten en in sommige teams ook met de manager. De jeugdconsulenten geven aan dat zij zich over het algemeen voldoende toegerust voelen om hun werk te doen. Er zijn een paar uitzonderingen waarvoor zij de richtlijnen er op na moeten slaan of overleg hebben met de gedragswetenschapper, zoals bij specifieke hulpvragen als dyslexie onderzoek of vragen van 'buiten de grenzen' (bijvoorbeeld bij een gezin dat in Maastricht woont maar de kinderen in België naar school gaan).

In twee van de cliëntdossiers heeft de inspectie gezien dat er na onderzoek en overleg met de gedragswetenschapper intensievere hulp is ingezet dan er bij de verlenging was gevraagd. Ook heeft de inspectie in één dossier gezien dat er eerst is uitgezocht of er bij de hulpvraag wel sprake is van kind-eigen problematiek waarvoor hulp gezocht moet worden, voordat de jeugdconsulent de hulpvraag rond een echtscheiding overnam. In elf van de dertien dossiers ziet de inspectie dat de jeugdconsulent eerst onderzoek heeft gedaan naar de mogelijkheden bij het gezin, de jeugdige en het voorliggend veld, om vervolgens de best passende hulp in te zetten. Dit kan gezien worden als matched care. Vier van de zeven ouders geven via de vragenlijsten aan dat de beschrijving van wat er aan de hand is en het gezin nodig heeft, gedeeltelijk overeenkomt met hun hulpvraag. Bij de andere drie ouders komt dit volledig overeen.

Wat kan beter?

Uit gesprekken met de jeugdconsulenten blijkt dat het niet bij iedereen bekend is dat complexe casussen waar geen of moeilijk passende hulp voor te vinden is, besproken kunnen worden in het Regionaal Expertteam en er een opschalingsmogelijkheid is naar het Bovenregionaal Expertise Netwerk (BEN). Hierdoor blijven jeugdconsulenten (te) lang zoeken naar mogelijkheden bij een hulpvraag waar schaars aanbod voor is, zoals een logeervoorziening als respijtzorg.

Hoewel het uitgangspunt van de gemeente is dat alle jeugdconsulenten SKJ geregistreerd zijn, blijkt uit de inzage van de personeelsdossiers dat niet alle SKJ registraties aanwezig zijn. In vijf van de acht dossiers die de inspectie bekeek was een SKJ registratie aanwezig, in één dossier was te zien dat een verzoek tot herregistratie is ingediend en in twee dossiers bleek, ook bij inzage in het SKJ register, dat de medewerkers niet SKJ geregistreerd zijn. Het is belangrijk om ook bij de verhouding wel en niet SKJ-geregistreerde medewerkers aandacht te houden voor werken conform de norm Verantwoorde werktoedeling en de belasting die dit met zich mee kan brengen voor de geregistreerde medewerkers.

Wat moet beter?

Bij de inzage in de personeelsdossiers ziet de inspectie dat in één van de acht dossiers de VOG wel aangevraagd maar nog niet aanwezig is terwijl de medewerker kort daarvoor gestart was. Bij navraag blijkt dat in de aanname procedure staat dat de VOG's binnen drie maanden ná indiensttreding aanwezig moeten zijn. Hoewel uit zeven van de acht dossiers blijkt dat in de praktijk de VOG's wel vóór indiensttreding aanwezig zijn, verwacht de inspectie dat het beleid de regel ondersteunt dat de VOG van een nieuwe medewerker in de jeugdhulp aanwezig en gecontroleerd moet zijn vóór aanvang van het dienstverband. De VOG moet aangevraagd zijn op de organisatie waar de medewerker voor gaat werken en betrekking hebben op de functie die gaat worden vervuld.

Norm 2.3

Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.

Wat gaat goed?

In de cliëntdossiers ziet de inspectie dat de onderzoeksrapportage uitvoerig is beschreven. In alle rapportages zijn doelen te zien die in het algemeen duidelijk zijn beschreven en in het dossier is goed navolgbaar welke stappen de jeugdconsulent heeft ondernomen. In alle dossiers is te zien dat er informatie is opgehaald bij andere hulpverleners. Hoe SMART en duidelijk deze zijn, is medewerker afhankelijk. Soms wordt verwezen naar de gezinsplan doelen.

Bij veiligheidsissues worden onder andere thema's uit de LIRIK gebruikt. Alles wat relevant is voor hun werk kunnen de jeugdconsulenten opzoeken in een naslagwerk, in Stimulans (een kennisbank) of navragen bij de gedragswetenschapper. Dit geldt onder andere voor informatie over familie- en jeugdrecht. Hierover geven de jeugdconsulenten aan dat zij er weinig kennis over bezitten, maar deze wel overal kunnen halen waaronder bij de afdeling juridische zaken. Er is volgens hen altijd wel iemand die ze kunnen bevragen. Zo zijn er verschillende vormen van multidisciplinair overleg, waaronder een wekelijkse cliëntbespreking binnen het IGT en eens in de zes tot acht weken een cliëntbespreking met de gedragswetenschapper.

"De gedragswetenschapper is makkelijk bereikbaar en we werken als team dicht bij elkaar, overleggen dan veel tussendoor met collega's."
jeugdconsulent

Jeugdconsulenten vertellen dat het IGT niet zelf diagnoses stelt maar hiervoor externen inschakelen zoals een ter zake deskundige van de GGz. Dit ziet de inspectie ook terug in de dossiers.

Wat kan beter?

In de interne richtlijn 'Afwegingskader voor jeugdconsulenten' leest de inspectie dat de jeugdconsulent alleen bij dubbele indicaties moet afstemmen over de af te geven indicatie met de gedragswetenschapper of de jeugdadviseur, afhankelijk van de vraag. Dit impliceert dat het betrekken van de gedragswetenschapper bij een reguliere casus vrijblijvend is. Uit de gesprekken met de jeugdconsulenten begreep de inspectie dat er eens in de zes tot acht weken cliëntbesprekingen zijn maar dat daar alleen die zaken besproken kunnen worden die urgent zijn, vanwege tijdgebrek. Daarnaast is de werkbegeleiding stopgezet, waarin voorheen de caseload besproken werd en er aandacht was voor de balans bij de jeugdconsulent zelf. Dit terwijl door hoog verloop de werkdruk onder de collega's alleen maar is toegenomen. De intervisie bijeenkomsten die eens in de zes weken gepland staan gaan ook niet altijd door, soms ook doordat de jeugdconsulenten zelf de prioriteit bij de inhoud leggen vanwege de werkdruk.

De jeugdconsulenten vertellen dat zij gebruik kunnen maken van een scholingsaanbod, wat de inspectie ook in de personeelsdossiers heeft gezien. Deze scholingen zijn volgens de jeugdconsulenten echter meer gericht op hun persoonlijke ontwikkeling dan dat het inhoudelijke scholingen zijn die kwalificeren voor de SKJ registratie. Ook komt het voor dat een deel van de consulenten een training al gevolgd hebben zoals 'Met dezelfde blik kijken naar veiligheid', terwijl de andere collega's deze training niet hebben gehad waardoor er onderling niet gespard kan worden en de inhoud verwatert.

Mede vanwege de arbeidsmarktproblematiek, maar ook omdat het management zoekt naar meer variatie in de kennis en ervaring van medewerkers, zijn er nieuwe medewerkers aangetrokken zonder specifieke werkervaring in de zorg, die worden opgeleid tot jeugdconsulent. De jeugdconsulenten zien dit als een aanvulling op hun team, mits zij de juiste persoonlijke vaardigheden met zich meebrengen. Zij zien wel een risico dat de collega's zonder zorg-ervaring minder kunnen aanvoelen wat nodig is omdat zij zich niet kunnen baseren op (zorg) werkervaring.

Thema 3: De jeugdige en ouder weet hoe zij kunnen reageren op hun plan of wanneer zij niet tevreden zijn

Individuele Belangen

Norm 3.4

Het lokale team biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.

Wat gaat goed?

De jeugdconsulenten vertellen dat zij het 1G1P altijd delen met het gezin. Omdat de jeugdconsulenten het gezinsplan samen met de ouders opstellen, voelen de ouders zich volgens de jeugdconsulenten meteen eigenaar ervan en zijn ouders het eens over de inhoud. De inspectie ziet dat in het Plan van aanpak, waar de ouders voor moeten tekenen, ruimte is voor een reactie door de ouders.

Als een ouder een klacht heeft proberen de jeugdconsulenten dit zo laagdrempelig mogelijk op te pakken of terug te verwijzen naar de persoon waar het over gaat. Meestal komen ze er dan wel uit, maar mocht het nodig zijn, dan brengen zij de ouders in contact met de (jeugd) adviseur of manager of verwijzen ze naar het AKJ.

Wat moet beter?

Vanuit de uitgangspunten van de Jeugdwet moeten ouders en jeugdigen te allen tijde rechtstreeks een klacht kunnen indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie. De inspectie ziet op de website van de gemeente Maastricht dat dit niet als duidelijke optie wordt aangeboden. De procedure beschrijft namelijk dat de klacht eerst besproken moet worden met het afdelingshoofd van de medewerker waarover men klaagt. Uit de vragenlijst blijkt dat vier van de zeven ouders verteld is wat zij kunnen doen als zij niet tevreden zijn, terwijl de overige drie niet op de hoogte zijn gesteld.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij de Integrale Gebiedsteams van Maastricht uit op 2 en 3 november 2022. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Een telefonisch gesprek met één ouder
- 7 volledig ingevulde gestructureerde vragenlijsten, ingevuld door cliënten van IGT
- Gestructureerde interviews met:
  - 12 jeugdconsulenten
  - 2 gedragswetenschappers
  - 3 managers
  - 12 jeugdconsulenten
  - 2 triagisten/screeners
  - 1 projectleider doorontwikkeling
  - 1 senior adviseur sociaal domein
  - 1 personeelsfunctionaris
- De check van 8 dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag, scholing en SKJ-registratie van medewerkers, waarbij de inspectie op basis van een aantal criteria zelf de dossiers heeft geselecteerd.
- De check van 14 dossiers van gezinnen met jeugdigen. Hierbij was een medewerker aanwezig. De inspecties hebben zelf de dossiers geselecteerd.
- Analyse van de volgende documenten:
  - <https://www.waarstaatjegemeente.nl>
  - Beleidskader Jeugdhulp ZL 2019-2022def
  - Het knooppunt in de praktijk versie 4.0
  - Organisatiestructuur (uit Uitvoeringsplan DSD)
  - Hoofdstructuur Nieuwe Toegang
  - uitwerking afwegingskader juni 2021 versie 2.7
  - 2022-05-31-EINDRAPPORT-PenC-cyclus-sociaal-domein-D - zoeken op jeugdhulp
  - uitwerking afwegingskader juni 2021 versie 2.7
  - Werkbeschrijving gespreksverslag Vraagverheldering
  - <https://www.gemeentemaastricht.nl/sociaal-team>

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl